

مرگ مشهورترین یوزپلنگ ایران
«کوشکی» ۱۶ ساله در منطقه حفاظت شده میاندشت در پارک ملی توران جان داد

۱۴

یکشنبه ۹ بهمن ۱۴۰۱ | ۷ رجب ۱۴۴۴ | سال سی و یکم | شماره ۲۰ ۸۷۰

اتوبوس های برقی در راه اصفهان
طرح های مختلفی پس از انتخاب اصفهان به عنوان پایلوت حمل و نقل پاک در دست بررسی است

۱۵

هلمشهر یک جامعه

عکس: همشهری/حسن محمدی نورد

بودجه فرهنگی هر دانش آموز؛ یک حبه قند!

هزینه کرد فرهنگی و تربیتی آموزش و پرورش با مأموریت‌هایش همخوانی ندارد

بودجه به اعتبارات وزارت آموزش و پرورش می‌گردد؛ برای توسعه آموزش عادلانه در سراسر کشور نیازمند نگاه ویژه مجلس و سازمان برنامه و بودجه به وزارت آموزش و پرورش هستیم.

بودجه‌ای که کفاف نمی‌دهد

اصغر باقرزاده، معاون پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش هم با انتقاد از کمی بودجه معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش می‌گوید: بودجه معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش تنها ۲ درصد از بودجه فرهنگی کشور است؛ در حالی که معاونت پرورشی ۲۰ درصد جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد، اما با احتساب والدین دانش آموزان به جرات می‌توانیم بگوییم که ۶۰ درصد جامعه با معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش در ارتباط هستند، ولی در کمترین حالت می‌توانیم تنها روی ۲۰ درصد از افراد جامعه اثر گذار باشیم. او ادامه داد: بودجه معاونت پرورشی امسال ۳۵۰ میلیارد تومان است که اگر تقسیم بر ۱۶ میلیون دانش آموز در طول سال تحصیلی کنیم، روزی ۴۳۳ تکی تومانی می‌شود؛ یعنی یک قند می‌توانیم روزانه به هر دانش آموز بدهیم. اگر بودجه در سال را برای هر دانش آموز حساب کنیم می‌توانیم حدود ۴۳ هزار تومان در سال برای هر دانش آموز هزینه کنیم. به گفته او، سهم معاونت پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش از مجموع اعتبارات این وزارتخانه

تنها ۲ دهم درصد است! این در حالی است که فعالیت‌های آموزشی و تربیتی در این وزارتخانه به هیچ وجه جدا از هم نیستند.

بی توجهی به تخصیص اعتبارات

موردنیاز برای پیشگیری از ابتلای

بچه‌ها به آسیب‌های اجتماعی در

آینده هزینه‌های سنگین تری را برای

درمان این آسیب‌ها روی دست

وزارتخانه و خانواده‌ها می‌گذارد

کانون‌های نیمه تعطیل

معاونت پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش کشور با بیان اینکه اعتبار ۳۶۰ میلیارد تومانی امسال این معاونت و اعتبار ۴۴۰ میلیارد تومانی سال آینده به هیچ وجه سنگینی با حجم مأموریت‌های این بخش ندارد، می‌گوید: «در حالی که ۱۰۰۰ کانون فرهنگی و تربیتی در سراسر کشور داریم، تنها ۱۱۰ مورد از آنها به خاطر کمبود اعتبارات تجهیز هستند؛ در حالی که اگر این مراکز و کانون‌ها فعال بودند ما می‌توانستیم حداقل ۵۰ درصد از جمعیت ۱۶ میلیون و ۱۰۰ هزار

نفری دانش آموزان کشور را در برنامه‌های شاد و مفroh و استعدادیابی این کانون‌ها دخیل کرده و فضایی شاد و پر نشاط را به جامعه ارمغان دهیم.» او معتقد است: «بخش زیادی از این کانون‌ها می‌تواند به کانون اختصاصی دختران تبدیل شوند و ویژه برنامه‌های فرهنگی، ورزشی، تربیتی و تفریحی دختران در آنها دنبال شود؛ آن وقت است که می‌توانیم شاهد نسلی شاداب و سرزنده از دختران دانش آموز باشیم.» او در ادامه، با اظهار تأسف از بی توجهی به اختصاص بودجه کافی به معاونت پرورشی و تربیتی آموزش و پرورش، می‌گوید: «بی توجهی به این بخش باعث می‌شود تا ما شاهد بروز آسیب‌های اجتماعی در بین نسل دانش آموز باشیم؛ موضوعی که متأسفانه امروز به‌عنوان یک تهدید اساسی پیش روی دانش آموزان و سیستم آموزشی قرار دارد. واقعیتی که باید بپذیریم این است که متأسفانه تعداد زیادی از بچه‌های ما امروز تحت تأثیر آسیب‌های اجتماعی قرار گرفته‌اند؛ از خشونت و عدم تاباوری گرفته تا خشونت و آزار و اذیت خانواده، اعتیاد و حتی استرس‌های شدید.»

فرصت برای پیشگیری از دست رفته

باقرزاده با بیان اینکه در خیلی از این موارد فرصت کافی برای پیشگیری را از دست داده‌ایم و باید سریعاً وارد مرحله درمان دانش آموزان شویم، می‌گوید: «بنود اعتبارات کافی این سفر تربیتی در مدارس سراسر کشور انجام شده است.

تأثیر ۷۵ درصدی مشاوره بر بهبود روابط زوجین

ارائه اقدامات پیشگیرانه، آموزش‌های قبیل از ازدواج و نقش‌پذیری زنانگی و مردانگی و آموزش نقش مادری برای بهبود کیفیت روابط زناشویی و افزایش صمیمیت زوجین مؤثر است.

عدد خبر

۷۸۰ هزار

کودک بازمانده از تحصیل در کشور وجود دارد و در بودجه سال ۱۴۰۲ مقرر شده تا برای این حوزه بودجه‌ای اختصاص پیدا کند. ۴۰ هزار نیروی پرورشی هم در مدارس کمبود است.

۱۶۷ میلیارد

تومان، امسال در قالب کمک هزینه مراسم ترحیم به ۴۶ هزار و ۴۴۴ نفر از بیمه شدگان و مستمتری بگیران تأمین اجتماعی بازماندگان واجد شرایط آنان پرداخت شده و این رقم در سال ۱۴۰۰ برای ۸۱ هزار نفر متقاضی ۲۰۲ میلیارد تومان بوده است.

۷ هزار

خدمت دندان پزشکی روزانه در مراکز خدمات جامع سلامت ارائه می‌شود که این خدمات در روستاها و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر برای گروه‌های هدف، شامل مادران باردار و شیرده و کودکان زیر ۳ سال، کودکان ۶ تا ۴ سال رایگان است و برای سایر مردم تا سقف ۵۰۰۰۰ درصد کاهش یافته است.

۱۰۰ درصد

نوزادان و کودکان کشور به واکنش هیپاتیت دسترس می‌دارند؛ در حالی که این دسترسی در دنیا تنها ۴۳ درصد است. تزریق واکنسن هیپاتیت B برای دانش آموزان در مدارس ادامه می‌دهد: «این طرح با همکاری ۱۴ شریک اجرایی قرار بود در مدارس سراسر کشور اجرا شود. طی یک سال گذشته تنها موفق شدیم این طرح را روی یک میلیون نفر از دانش آموزان در ۶ هزار مدرسه کشور اجرا کنیم و قرار است سال آینده در ۲۰ هزار مدرسه و روی ۶ میلیون نفر از جمعیت دانش آموزی اجرا شود؛ این در حالی است که متأسفانه هیچ ردیف اعتباری ویژه‌ای برای این کار اختصاص نیافته و سال آینده هم اعتباری نخواهد داشت.» معاون پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش در ادامه، زنگ خطر درگیری دانش آموزان با آسیب‌های اجتماعی را به صدا درمی‌آورد و می‌گوید: «بی توجهی به تخصیص اعتبارات مورد نیاز برای پیشگیری از ابتلای بچه‌ها به آسیب‌های اجتماعی در آینده هزینه‌های سنگین تری را برای درمان این آسیب‌ها روی دست وزارتخانه و خانواده‌ها می‌گذارد.»

۷ مورد

ابتلا به بیماری جذام سال گذشته در کشور شناسایی شد که همه این افراد بالای ۱۵ سال سن داشتند و عمده آنها بالای ۶۰ سال و ساکن مناطق شهری بودند. ۶۰ درصد این تعداد هم به دلیل تشخیصی به‌رتنگام دچار معلولیت درجه ۲ شده بودند. سال گذشته از ۱۳۳ هزار فرد، مواردی از جذام گزارش شده و بیش از ۱۴ هزار نفر مبتلای به آن شناسایی شده‌اند. ۶۷ درصد از آشناسی جنوب شرقی، ۱۵ درصد در آفریقا و ۱۴ درصد در آمریکا بودند.

۱٫۱ میلیون

دانش آموز در ۲۳۸۳ مدرسه هیات‌انسانی تحصیل می‌کنند. سال گذشته ۲۳۰ دانش آموز این مدارس رتبه‌های اول تا سوم کشوری مسابقات ورزشی، در ۱۱۳۶ دانش آموز رتبه‌های اول تا سوم کشوری در مسابقات فرهنگی و هنری، ۲۳۴ دانش آموز رتبه‌های اول تا سوم کشوری در المپیادها و ۱۱۶ دانش آموز رتبه‌های اول تا سوم کشوری در جشنواره‌های مختلف را کسب کرده‌اند. ۶۳ هزار و ۴۱۷ دانش آموز در این سال تحصیلی کنکور بودند که تعداد ۱۱۷ نفر رتبه زیر هزار کسب کردند و ۲۰ هزار نفر در دانشگاه دولتی پذیرفته شدند.

نگاه
روزنامه‌نگار
عباسی محمدی

بودجه‌نویسی و اهمیت پیشگیری‌های اجتماعی

این روزها که بحث بودجه ۱۴۰۲ داغ است، هر کسی از ظن خود یار این مدل بودجه‌بندی می‌شود؛ حالا برخی در این «ظن خود» حق دارند و برخی نیز واقعاً به واسطه علاقه‌ای که به حوزه خودشان دارند، به این بحث می‌پردازند. اما نکته‌ای که بخشی از فعالان و اثرگذاران حوزه‌های اجتماعی در آن متفق‌القول هستند، عدم تناسب میان هزینه‌کردهای اجتماعی و حتی فرهنگی، با آسیب‌های موجود در جامعه است.

حقیقت امر این است که در عرصه آسیب‌های اجتماعی و به واقع در عرصه اجتماعات، که نیازمند سیاست‌گذاری‌های خاص خود است، امر پیشگیری توجیه و منطق قوی‌تر دارد تا امر مقابله. مقابله با آسیب‌های اجتماعی به واقع، نوعی مدیریت بحران در این عرصه است که بتوان اثرات فوری آسیب‌های اجتماعی را رفع کرد. اما چیزی که پایدارتر و ماندگارتر است، نه مقابله، که بحث پیشگیری است.

اجازه بدهید که با مثالی موضوع را شرح بدهیم. وقتی که شما با موضوع معاندان روبه‌رو هستید، طبیعی است که بخشی از این معاندان، متجاهر بوده و باید برای حضور آنها در اقامتگاه‌های خاص، فکری عاجل شود. این معاندان متجاهر، هم از حیث بهداشتی و هم از حیث منظرشناسی انسانی شهری و هم از درجه‌های دیگر، برای یک شهر و جامعه انسانی آسیب‌زا محسوب می‌شوند؛ پس باید به جایگاه‌هایی هدایت شوند که هم برای خودشان بهتر باشد و هم برای دیگران و اجتماع و... اما نکته اصلی اینجاست که آیا باید همیشه منتظر بمانیم تا یک آسیب اجتماعی، به درجه بحران اجتماعی برسد تا سپس اقدام به انجام کارهای لازم کنیم؟ قطعاً نه و اینجاست که پیشگیری و طراحی برنامه‌های پیشگیرانه، مطرح می‌شود.

اما نکته بسیار مهم‌تر، داشتن چنین ذهنیتی در مسئولان اجتماعی ما و مسئولان اثرگذار در حوزه اجتماعی است. چه بسا باید چنین نگاهی و چنین ضرورتی، حتی در دیگر مدیران سیاستگذاران ما، از قبیل نمایندگان مجلس و مدیران اجرایی و وزرا و... نیز وجود داشته باشد. اگر چنین ضرورتی را درک نکنند، طبیعی است که اولویت‌بندی‌های لازم را هم اجرایی نخواهند کرد و سیاستگذاری‌های موجود، راه به جایی نخواهد برد. آیا اینکه در نهایت بیشتر یک «مسکن» خواهند بود تا یک برنامه اجتماعی اثرگذار.

همین گزارش اصلی صفحه اجتماعی را نگاه کنید؛ هزینه‌کردی که برای فعالیت‌های پرورشی و تربیتی و اوقات فراغت بچه‌ها و دانش آموزان صورت می‌گیرد چنین هزینه‌کردی واقعاً تناسب خاصی با این حجم از دانش آموزان و این حجم از آسیب‌شناسی اجتماعی ندارد. مطالبه اصلی این است که چنین تناسبی برقرار شود. موضوع اصلی اینجاست که به چنین درکی برسیم که ایجاد یک باشگاه ورزشی و ورزشگاه در کشور مانده یک امر فانتزی و معمولی، که یک امر واجب است. باید به چنین درکی برسیم که ایجاد یک باشگاه ورزشی، عملاً می‌تواند از آسیب‌های اجتماعی جلوگیری کند. اما چون این امر یک فرآیند است، به چشم کمتر متوجه می‌آید. ایجاد یک کتابخانه، یک فرآیند اجتماعی و فرهنگی است و به خودی خود، می‌تواند موجب سوق یافتن برخی از نوجوانان و جوانان ما به این مرکز شود. هر نوجوانی که سر از کتابخانه در می‌آورد، عملاً از آسیب‌های اجتماعی دورتر و دورتر می‌شود. اما چون این فرآیند زمان‌بر است، بعضی از مسئولان کمتر متوجه اهمیت آن هستند. ایجاد یک نمازخانه و یک موزه و یک گردشگاه فرهنگی و هر امکان دیگری برای یک فعالیت اجتماعی سالم‌تر، کمترین اثری که دارد جمع کردن نوجوانان در یک قفسا و در نتیجه، دور تر شدن آنها از آسیب‌های اجتماعی است. باید با چنین نگاهی به سمت هزینه‌کرد در حوزه آسیب‌های اجتماعی و برنامه‌های اجتماعی برویم. مدتی پیش برای بخشی در حوزه جمعیت‌شناسی و حوزه سالمندان با یکی از جمعیت‌شناسان کشور صحبت می‌کردم. بحث ما حوزه سالمندان آینده بود. این جمعیت‌شناس اشاره می‌کرد که بهترین رویکرد به برنامه‌آ است که برای اقشاری که امروزه ۳۰ تا ۵۰ ساله هستند، برنامه‌ریزی کنیم؛ یعنی به فکر سبک زندگی و تغذیه و فراغت و توانمندسازی آنها باشیم. اما چرا؟ چون وقتی که این اقشار توانمند شده و سبک زندگی اجتماعی و فرهنگی و غذایی و ورزشی سالمی داشته باشند، در نتیجه وقتی که به سن سالمندی می‌رسند، نیاز به مراقبت‌های کمتری دارند. به واقع هزینه‌کرد برای پیشگیری در این سن، موجب می‌شود تا هزینه‌کردها برای دوره سالمندی این افراد، بسیار کمتر شود. عکس چنین رویکردی هم صادق است؛ یعنی هر چقدر در این برهه کمتر برنامه‌ریزی کنیم، باید سال‌ها بعد در عرصه برنامه‌های مرتبط با سالمندان بیشتر سرمایه‌گذاری کنیم.

در عرصه‌های اجتماعی نیز اوضاع فرمول دقیقاً به همین ترتیب است؛ هر چقدر که برای پیشگیری بیشتر هزینه کنیم، در آینده برای آسیب‌های اجتماعی که در حله بحران رسیده، کمتر و کمتر هزینه خواهیم کرد. قیلول داریم که این عرصه در حوزه کارهای فرآیند و زمان‌بر هستند، اما باید به این درک برسیم که این نگاه، لزماً لازم و واجب است. نباید همیشه منتظر بحران‌های شدید بمانیم تا اقدام کنیم. باید چنین نگاه‌هایی برای بودجه‌نویسان و تصویب‌کنندگان بودجه‌ها نیز مطرح باشد. تا وقتی که چنین نگاه جدی نباشد، بودجه‌نویسی‌های معطوف به آسیب‌های اجتماعی و اجتماعات نیز، کمتر اثر بخشی را خواهند داشت.